РЕЗЮМЕТА НА НАУЧНИТЕ ПУБЛИКАЦИИ НА АСИСТЕНТ Д-Р ВЛАДИСЛАВ СВЕТОСЛАВОВ ДАЦОВ ЗА УЧАСТИЕ В КОНКУРС ЗА ГЛАВЕН АСИСТЕНТ В УНСС

ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 3.6. ПРАВО, НАУЧНА СПЕЦИАЛНОСТ ГРАЖДАНСКО И СЕМЕЙНО ПРАВО

ОБН. ДВ БР. 71 от 07.08.2026 г.

Дацов, Владислав. Отмяна на дарението поради отказ за даване на издръжка при конкуриращи права на издръжка. – STUDIA IURIS, 2023, № 2, с. 72-86. ISSN 2367-5314

Анотация: Отмяната на дарението поради отказ от страна на дарения да дава на дарителя си издръжката, от която последният се нуждае, е въпрос, по който има богата съдебна практика и няколко по-съществени изследвания в правната доктрина. Въпреки това на проблема с конкуриращите права на дарителя, когато може да търси издръжка от повече от едно лице на различни правни основания, не се обръща достатъчно внимание. Именно тази празнота в изследванията се стреми да запълни настоящата статия. В хода на изложението са обсъдени и други въпроси, които са от значение за отмяната на дарението и за задълженията на дарения, тъй като или са разрешавани противоречиво от съдилищата, или формираната константна (или поне преобладаваща) съдебна практика може да бъде поставена под съмнение или най-малкото да бъде разгледана критично.

Ключови думи: конкуриращи права на издръжка, отмяна на дарението, нужда на дарителя, възможности на дарения.

THE REVOCATION OF A DONATION DUE TO A REFUSAL TO PROVIDE MAINTENANCE IN THE CASE OF COMPETING RIGHTS OF MAINTENANCE

Abstract: The revocation of a donation due to the refusal of the donee to provide the donor with the maintenance the latter needs is a matter on which abundant judicial practice has been accumulated and there are a few substantial legal studies. However, the issue of the competing rights of the donor, when they can seek maintenance from more than one person on different legal grounds, has not been much attended to. This article aims at filling this gap. In the course of the exposition other matters, which are important for the revocation of the donation and the obligations of the donee, are also discussed, because they are either controversially solved by the courts, or the constant (or predominant) judicial practice is questionable or at least should be critically reviewed.

Key words: competing rights of maintenance, revocation of a donation, needs of the donor, resources of the donee.

Дацов, Владислав. Държавата като промитент и бенефициер в полицитационното правоотношение. – В: Сборник с доклади от XII национална конференция на докторантите в областта на правните науки, ИДП при БАН, 2024, с. 24-34. ISSN 2603-301

Резюме: полицитацията е едностранна сделка, по силата на която едно лице (промитент) поема към друго (бенефициер) гражданскоправно задължение, в резултат на което между тези лица възниква полицитационно правоотношение. В настоящия доклад се разглежда държавата като страна по полицитационното правоотношение – както в качеството ѝ на промитент, така и в качеството ѝ на бенефициер.

Ключови думи: полицитационно правоотношение, държава, промитент, бенефициер.

THE STATE AS A PROMISOR AND BENEFICIARY IN THE POLLICITATIO LEGAL RELATIONSHIP

Abstract: the pollicitatio is a unilateral legal action by the power of which one person (promisor) assumes towards another (beneficiary) a civil obligation, and as a result a pollicitatio legal relationship is established between the two persons. The current study analyzes the state as a party of the pollicitatio legal relationship – both as a promisor and as a beneficiary.

Key words: pollicitatio legal relationship, state, promisor, beneficiary

Дацов, Владислав. Прекратяване на полицитационното правоотношение. В: Актуални проблеми на частното право и гражданския процес. Сборник с доклади от научна конференция в чест на 100 г. от рождението на проф. Витали Таджер и 110 г. от рождението на проф. Живко Сталев, ИДП при БАН, 2024, с. 291-302. ISBN 978-9-54958-346-5

Анотация: В доклада са анализирани основанията за прекратяване на полицитационното правоотношение. Като отправна точка на изследването са използвани основанията за прекратяване на упълномощителното правоотношение, но са отчетени и съществените различия между двете правоотношения. Съобразени са също така спецификите на полицитационното правоотношение, за да бъдат изведени изводи относно основанията за прекратяването му за всяка от страните по него.

Ключови думи: Основания за прекратяване, полицитация

TERMINATION OF THE POLLICITATIO LEGAL RELATIONSHIP

Abstract: The paper analyzes the legal grounds for termination of the pollicitatio legal relationship. The legal grounds for termination of the authorization relationship are used as a starting point of the research, but the substantial differences between the two relations are taken into consideration. The specifics of the pollicitatio relationship are also taken into account so that conclusions can be made regarding the legal grounds for its termination for each of the parties.

Key words: Legal grounds for termination, pollicitatio

Дацов, Владислав. За баланса между автономията на волята и справедливостта при правото на запазена част. – STUDIA IURIS, 2024, № 1, с. 19-35. ISSN 2367-5314

Анотация: Проявление на гражданскоправния принцип на автономия на волята в наследственото право е завещателната свобода. Завещателят обаче не е напълно свободен при преценката си нито в полза на кои лица да се разпореди с имуществото си за

след смъртта си, нито с каква част от имуществото си може да стори това. Той е ограничен от института на запазената част, който е уреден в полза на лицата в най-близка семейноправна връзка с наследодателя. Настоящото изследване разглежда критично ограниченията на завещателната свобода, произтичащи от правото на запазена част, за да отговори на въпроса дали те са оправдани. Направени са и предложения за подобряване на действащото законодателство с оглед постигането на по-добър баланс между двата конкуриращи принципа – този на завещателната свобода и този на закрилата на лицата в най-близка семейноправна връзка с наследодателя.

Ключови думи: завещание, завещателна свобода, закрила на най-близките роднини на наследодателя, справедливост.

ON THE BALANCE BETWEEN FREEDOM OF WILL AND JUSTICE IN THE RIGHT TO A RESERVED SHARE

Abstract: A manifestation of the civil principle of freedom of will in inheritance law is the freedom of testament. The testator, however, is not entirely free in his decision which persons to bequeath their estate to, nor what part of their estate to bequeath. The testator is restricted by the institute of the reserved share, which is in favour of the persons in closest family relation with the testator. The current article analyzes critically the limitations to the freedom of testament, stemming from the right to a reserved share, to answer the question whether they are justified. Proposals are made for the improvement of existing legislation in order for a better balance to be struck between the two competing principles – freedom of testament and the protection of the persons in closest family relation with the testator

Key words: testament, freedom of testament, protection of the closest relatives of the testator, justice.

Дацов, Владислав. Правно действие на съглашението за непрехвърлимост на вземането. – Общество и право, 2024, № 1, с. 34-46. ISSN 0204-8523

Резюме: Настоящата статия се фокусира върху въпроса за правното действие на съглашението между кредитора и длъжника за непрехвърлимост на вземането на първия спрямо третото лице – цесионер и спрямо всички останали лица. В правната доктрина и в съдебната практика се застъпват разнообразни становища, които обаче препятстват единното разрешаване на въпроса, а с това застрашават и правната сигурност. Статията има за цел да предизвика аргументирани дискусии и в крайна сметка да доведе до възприемането на окончателно решение, което да уеднакви съдебната практика.

Ключови думи: цесия, съглашение за непрехвърлимост на вземането

LEGAL CONSEQUENCES OF THE AGREEMENT FOR NON-TRANSFERABILITY OF A CLAIM

Abstract: The current article is focused on the matter of the legal consequences of the agreement between the creditor and the debtor for non-transferability of the claim of the first with regard to the third party-the transferee and all other persons. In the legal doctrine and the judicial practice

various views are maintained, which hinder the unified answer to the question and threaten legal certainty. The article aims at causing reasoned discussions and eventually at leading to the acceptance of a final resolution, which will unify judicial practice.

Key words: transfer of a claim, agreement for non-transferability of a claim

Дацов, Владислав. За недействителността на анатоцизма в българското гражданско право. – Общество и право, 2024, № 4, с. 29-44. ISSN 0204-8523

Резюме: В българската правна литература и в съдебната практика преобладава разбирането, че олихвяването на изтекли лихви (т. нар. анатоцизъм) е недействително в гражданското право и може да породи правни последици само в търговското право, ако е изрично уговорено между страните по сделката. Често това виждане се приема за даденост без да се излагат аргументи, които го подкрепят. Настоящата статия предлага по-различно тълкуване на разпоредбите на закона, което цели да постави под критичен анализ едно положение, което изглежда се приема за безспорно, а именно че анатоцизмът в гражданското право е нищожен.

Ключови думи: анатоцизъм, действителност, гражданско право, възнаградителна лихва, мораторна лихва

ON THE INVALIDITY OF COMPOUND INTEREST IN BULGARIAN CIVIL LAW

Abstract: Both in Bulgarian legal literature and jurisprudence predominates the understanding that interest-on-interest (the so-called compound interest) is invalid in Civil Law and can give rise to legal consequences only in Commercial Law, if the parties have explicitly so agreed. This view is often taken for granted without any arguments in its favour. The current article offers a different interpretation of the legal provisions, aiming to critically analyze a concept which seems to be accepted as indisputable, and namely that the compound interest in Civil Law is invalid.

Key words: compound interest, validity, Civil Law, rewarding interest, interest for late payment

Дацов, Владислав. Допустимост на иск по чл. 75, ал. 2 от Закона за наследството за нищожност на делба, ако тя е допусната, но все още не е извършена. - Общество и право, 2024, № 8, с. 72-82. ISSN 0204-8523

Резюме: Настоящата статия се фокусира върху въпроса за допустимостта на иск по чл. 75, ал. 2 от Закона за наследството (ЗН) за нищожност на делба, ако тя е допусната, но все още не е извършена. Темата е особено актуална с оглед на обстоятелството, че е предмет на разглеждане в образуваното на 18.12.2023 г. тълкувателно дело № 4/2023 г. по описа на ВКС – Гражданска колегия. Статията не претендира за безспорност на изводите, достигнати в нея, а има за цел да обогати с аргументи дискусията по така поставения въпрос и в крайна сметка да доведе до възприемането на окончателно решение, което да уеднакви съдебната практика.

Ключови думи: допустимост, иск за делба, допусната, неизвършена

ADMISSIBILITY OF A CLAIM UNDER ART. 75, PAR. 2 OF THE INHERITANCE ACT FOR THE NULLITY OF A PARTITION, ADMITTED BY THE COURT BUT NOT YET EFFECTED

Abstract: The current article is focused on the matter of the admissibility of a claim under art. 75, par. 2 of the Inheritance Act (IA) for the nullity of a partition, admitted by the court but not yet effected. The topic is particularly actual with regard to its being the subject of interpretative case № 4/2023, Supreme Court of Cassation, Civil Division. The article does not pretend to have reached indisputable conclusions, but rather aims at enriching with arguments the discussion on the matter and eventually at leading to the acceptance of a final resolution, which will unify judicial practice.

Key words: admissibility, claim for partition, admitted, not effected

Дацов, Владислав. Законна възнаградителна лихва в българското гражданско право. – Общество и право, 2024, № 9, с. 52-64. ISSN 0204-8523

Резюме: Настоящата статия се фокусира върху съществуването на законна възнаградителна лихва в българското гражданско право. Някои автори застъпват становището, че в гражданското законодателство са уредени изрично случаи, в които възниква задължение за плащане на възнаградителна лихва без тя да е изрично уговорена между страните по правоотношението, т.е. правопораждащият юридически факт е различен от волята на страните. Задължението възниква независимо от тази воля. Тези автори считат, че размерът на законната възнаградителна лихва следва да бъде равен на този на законната лихва за забава по аналогия на закона. Настоящото изследване има за цел да обсъди посочените виждания и да ги постави под критичен анализ, за да предизвика аргументирана дискусия по въпроса.

Ключови думи: законна възнаградителна лихва, гражданско право, законна лихва

LEGAL REMUNARATION INTEREST IN BULGARIAN CIVIL LAW

Abstract: The current article is focused on the existence of legal remuneration interest in Bulgarian Civil Law. Some authors are of the opinion that in civil legislation there are expressly regulated cases in which an obligation to pay remuneration interest arises without its being agreed on by the parties to the legal relationship, i.e. the legal fact which gives rise to the legal relationship is different from the will of the parties. The obligation arises regardless of this will. These authors deem that the amount of the legal remuneration interest ought to be equal to the one of the legal interest for delayed payment due to analogia legis. The current study aims at discussing the abovementioned views and to put them to critical analysis in order to give rise to a reasoned discussion on the subject.

Key words: legal remuneration interest, civil law, legal interest

Дацов, Владислав. За дължимата лихва от настойника или попечителя на лицето под настойничество или попечителство при несвоевременно внасяне на парични средства на последното в банка. – STUDIA IURIS, 2024, № 2, 134-148. ISSN 2367-5314

Анотация: Настоящата статия разглежда случаите, в които за настойника или попечителя възниква задължение за плащане на законна лихва на лицето, което е поставено под настойничество или попечителство, когато не са внесли своевременно парични средства на последното на негово име в банка. Тъй като нормативната уредба е лаконична, може да възникнат проблеми пред правоприложителя, което налага изясняването на точното съдържание на главното задължение на настойника или попечителя, за да се прецени кога е налице неизпълнение. От значение е и правилното определяне на момента, от който започва да се начислява законна лихва върху сумата, която не е преведена по банкова сметка на лицето под настойничество или попечителство. Обсъдени са и някои въпроси на погасителната давност и по-специално спирането и прекъсването ѝ.

Ключови думи: настойник, попечител, законна лихва, несвоевременно внасяне на парични средства.

ON THE INTEREST OWED BY THE GUARDIAN OR THE CUSTODIAN TO THE WARD IN CASE OF UNTIMELY DEPOSITION OF MONEY TO THE WARD'S BANK ACCOUNT

Abstract: The current article analyzes the instances in which a legal obligation arises for the guardian or the custodian to pay legal interest to the ward in case of untimely deposition of the ward's money to the latter's bank account. Since the relevant legal regulations are laconic, some problems may arise in front of the legal practice, which requires clarifying the exact content of the main obligation of the guardian or the custodian in order to determine whether there is non-compliance. It is also important to correctly define the moment from which legal interest starts to be charged on the sum, which has not been transferred to the bank account of the ward. Some issues regarding statute of limitation and, more specifically, tolling and discontinuation, are also discussed.

Key words: guardian, custodian, legal interest, untimely deposition of money.

Дацов, Владислав. За отношението между законна лихва, договорна лихва и неустойка за забава при неизпълнение на гражданскоправно парично задължение. – Юридическо списание на НБУ, 2024, № 2, 52-62. ISSN 1314-5797

Резюме: Настоящата статия се фокусира върху лихвата като акцесорно вземане, зависимо от съществуването на друго (главно) право. Основният вид лихва, който е анализиран, е законната лихва, уредена в чл. 86 ЗЗД. Тази лихва е приложима във всички случаи, когато страните по правоотношението не са уговорили друг размер на лихвата за неизпълнение на парично задължение. Страните могат да постигнат съгласие, както за по-висок размер на лихвата (в който случай ще бъде налице неустойка за забава), така и за по-нисък. Статията изследва връзката между законната лихва и двата вида договорна такава.

Ключови думи: договорна лихва, законна лихва, неизпълнение на гражданскоправно задължение, неустойка за забава.

ON THE RELATION BETWEEN THE LEGAL INTEREST, THE CONTRACTUAL INTEREST AND THE DEFAULT FOR DELAY IN CASE OF NON-FULFILMENT OF A CIVIL PECUNIARY OBLIGATION

Abstract: The current article focuses on the interest as an accessory right dependent on the existence of another (major) right. The main type of interest analyzed is the legal interest which is established in art. 86 of the Obligations and Contracts Act. This interest is applicable in all cases when the parties to a legal relation have not agreed on another size of the interest for non-fulfilment of a civil pecuniary obligation. The parties may agree on either a higher interest (in which case there will be a default for delay), or on a lower one. The article studies the relation between the legal interest and the two types of contractual compensations.

Key words: contractual interest, default for delay, legal interest, non-fulfilment of a civil obligation.

Дацов, Владислав. Приемането на наследството като израз на гражданскоправния принцип на автономия на волята - практически проблеми и възможни решения. - Правните принципи и тяхната роля и значение за развитие на правото. Сборник с доклади от Международна научна конференция, организирана от ЮФ, УНСС, и Алумни клуб на завършилите ЮФ, УНСС, проведена на 24 октомври 2024 г. в УНСС – София, Том 1, С.: Академично издателство УНСС, 2025, с. 398-414. ISBN 978-619-232-930-3

Резюме: Приемането на наследството е едностранно волеизявление, което има за цел придобиването на имуществото на починало лице от физическите лица, които имат правото да го наследят. Това волеизявление е проявление на гражданскоправния принцип на автономия на волята, защото лицето, което приема наследството, извършва приемането доброволно, без принуда, основавайки решението си на знанието за състава на наследствената маса. Налице са обаче някои практически проблеми като например как лицето, което е призовано към наследяване, ще научи за смъртта на наследодателя, както и колко дълъг трябва да е срокът за приемане на наследството. Тези въпроси създават състояние на несигурност, в което както кредиторите, така и длъжниците на починалото лице не знаят кой правен субект го замества в правоотношенията помежду им. Докладът търси възможни решения на тези и други проблеми.

Ключови думи: приемане на наследството, автономия на волята, правна сигурност

THE ACCEPTANCE OF INHERITANCE AS A MANIFESTATION OF THE CIVIL LAW PRINCIPLE OF AUTONOMY OF WILL – PRACTICAL PROBLEMS AND POSSIBLE SOLUTIONS

Abstract: The acceptance of inheritance is a unilateral expression of will which aims at acquiring the property of a deceased person by the natural persons who have the right to inherit. This expression is a manifestation of the Civil Law principle of autonomy of will because the person, who accepts the inheritance, does so willingly, without compulsion, basing their decision on the knowledge of what this inheritance consists of. However, there are certain practical problems such as how the person, who has the right to inherit, is to find out about the death of the testator, and

how long should the period for accepting the inheritance be. These issues lead to a situation of uncertainty in which both the creditors of the deceased and the debtors of the same do not know who replaced the deceased in their legal relations. The current article seeks possible solutions to these and other problems.

Keywords: acceptance of inheritance, autonomy of will, legal certainty